



**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Juni 2026

Rigsrevisionens notat om

**tilrettelæggelsen af
en større undersøgelse
af kontrol med grise-
transporter til udlandet**

Tilrettelæggelsen af en større undersøgelse af kontrol med grisetransporter til udlandet

3. juni 2026

RN 705/26

I. Indledning

1. Statsrevisorerne anmodede den 12. maj 2026 om en undersøgelse af kontrol med grisetransporter til udlandet. Dette notat beskriver, hvordan Rigsrevisionen agter at tilrettelægge undersøgelsen.

Rigsrevisionen forventer at kunne afgive en beretning til Statsrevisorerne i 2. kvartal 2027.

II. Baggrund

2. Statsrevisorerne offentliggjorde primo 2020 en beretning om kontrol med dyretransporter. I beretningen undersøgte Rigsrevisionen kontrollen med grisetransporter og sanktionering af overtrædelser i perioden 2008-2018.

I juni 2020 blev der indgået en politisk aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Alternativet om et helhedsorienteret, mere risikobaseret og datadrevet kontrolkoncept for dyretransporter.

Der blev med aftalen stillet en række krav til lange dyretransporter. Disse krav var ikke var gældende, da vi afgav beretningen. Aftalen fra 2020 indeholder otte initiativer, herunder at kontrollen af logbøger og pålæsning af dyr (indladningskontrol) skal styrkes, at stikprøvekontrollen af transporter, der fører dyr ud af Danmark, skal øges, og at Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (herefter FVST) skal udarbejde en ny model for opfølgning og sanktionering. Aftalen medførte ændringer i bekendtgørelsen om veterinærkontrol og har endvidere medført ændringer i en række vejledninger og instrukser.

Politisk aftale af 25. juni 2020 om et helhedsorienteret, mere risikobaseret og datadrevet kontrolkoncept for dyretransporter
Aftalen indeholder følgende initiativer:

- helhedsorienteret kontrolkoncept
- styrket kontrol af logbøger
- stikprøvekontrol ved pålæsning (indladningskontrol) og aflæsning af dyr
- styrket eksportsyn
- ny prioriteret indsats i form af dybdegående kontrol
- ny model for opfølgning og sanktionering
- datadrevet kontrol
- internationalt samarbejde.

Kontrollen er reguleret gennem to forordninger

Forordningen om beskyttelse af dyr under transport mv. (transportforordningen) indeholder konkrete krav til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kontrol med dyretransporter.

Forordningen om offentlig kontrol (kontrolforordningen) indeholder mere generelle bestemmelser om tilrettelæggelse af kontrollen med dyretransporter.

3. Der er også i Rådets forordning om beskyttelse af dyr under transport mv. (transportforordningen) fastsat en række krav til lange transporter (over 8 timer). Det omhandler bl.a. krav til ventilation og temperaturovervågning i køretøjerne, og at dyrene under transporten hele tiden skal have adgang til vand. En grisetransport må desuden højst vare 24 timer ad gangen. Efter den fastsatte transporttid skal dyrene læsses af, fodres og vandes, og de skal have en hvileperiode på mindst 24 timer, før de må transporteres videre.

4. Det fremgår af Statsrevisorernes anmodning, at medierne det seneste år har omtalt, at kontrollen ikke fungerer godt nok. Kritikken har særligt handlet om logbogskontrollen, modellen for opfølgning og sanktionering samt FVST's indsats for at sikre, at grisetransporterne overholder reglerne om transport- og hviletid.

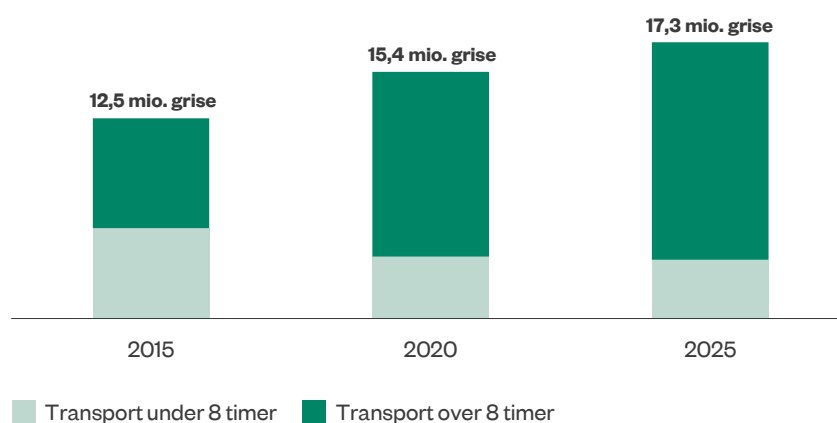
Statsrevisorerne har på den baggrund anmodet Rigsrevisionen om at gen tage undersøgelsen fra primo 2020. Undersøgelsen skal dække perioden medio 2020 - medio 2026 og skal følge op på den politiske aftale fra juni 2020.

Tilrettelæggelse af kontrollen med grisetransporter

5. Antallet af grise, der transporteres ud af Danmark, steg fra 12,5 mio. i 2015 til 17,3 mio. i 2025, jf. figur 1. I 2015 blev ca. 6,9 mio. grise transporteret i mere end 8 timer, hvilket steg til ca. 13,6 mio. i 2025.

Figur 1

Antallet af grise, der er transporteret ud af Danmark i 2015, 2020 og 2025, hvor transporten har varet under eller over 8 timer



Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

6. FVST er ansvarlige for kontrollen med grisetransporter i Danmark. Kontrollen omfatter følgende typer:

- **Autorisation af transportvirksomheder.** Alle transportvirksomheder skal godkendes af FVST. Virksomhederne skal opfylde en række krav vedrørende bl.a. uddannelse af chauffører, indretning af køretøjer og beredskabsplaner til brug i nødsituationer.
- **Logbogskontrol før transporten.** FVST skal kontrollere alle logbøger for transport ud af Danmark med en varighed på over 8 timer. Kontrollen omfatter en vurdering af, om oplysningerne om den planlagte transport er realistiske.
- **Kontrol af grisenes transportegnethed.** FVST skal kontrollere alle grise, der transporteres ud af Danmark. Kontrollen omfatter en vurdering af, om hver enkelt gris kan klare den planlagte transport.
- **Indladningskontrol.** FVST skal stikprøvevist kontrollere forholdene ved pålæsning. Kontrollen omfatter en vurdering af, om bl.a. dokumenter, køretøj, pladsforhold, temperatur og adgang til vand lever op til reglerne.
- **Vejkontrol i samarbejde med politiet.** Politiet skal kontrollere grisene under transporten. Kontrollen omfatter en vurdering af grisenes velfærd og forhold på køretøjet. FVST yder veterinærfaglig bistand i forbindelse med politiets vejkontrol.
- **Returlogbogskontrol.** FVST skal kontrollere, om transporten er udført som angivet i logbogen. Kontrollen omfatter en vurdering af, om transporten har fundet sted som planlagt og er i overensstemmelse med reglerne. FVST kontrollerer både logbøger fra danske og udenlandske transportvirksomheder.
- **Prioriterede indsatser.** Med den politiske aftale fra 2020 blev der indført en ny kontroltype, hvor FVST hurtigt kan sætte ind over for særlige risikoområder, som FVST identificerer. En prioriteret indsats kan fx være kontrol af temperaturovervågning under transporten ved en varm sommer.

7. Ved overtrædelser sanktionerer FVST og gennemfører opfølgende kontrol.

III. Tilrettelæggelsen af undersøgelsen

8. Det overordnede formål med undersøgelsen er at vurdere, om Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (herefter Fødevareministeriet) har gennemført en effektiv kontrol med grisetransporter til udlandet i perioden 2020-2026. Med effektiv kontrol forstår vi, at kontrollen er gennemført i overensstemmelse med reglerne og den politiske aftale fra 2020, at kontrollen tilpasses viden om tidligere overtrædelser og udviklingen i antallet af grisetransporter, at stikprøverne er tilrettelagt risikobaseret, og at konstaterede overtrædelser bliver sanktioneret.

Undersøgelsen vil omfatte en vurdering af følgende spørgsmål:

- 1) Har FVST gennemført de kontroller, som de skal?
- 2) Har FVST benyttet deres muligheder for sanktionering og opfølgning?

Ad 1. Kontrol

9. Vi vil undersøge, hvordan Fødevareministeriet har anvendt det nye helhedsorienterede kontrolkoncept, der fulgte af den politiske aftale fra 2020. Konceptet indebærer, at de forskellige kontroltyper, jf. pkt. 6, samlet skal dække hele transportkæden, fra grisene læsses på køretøjerne, til de ankommer til bestemmelsesstedet. Kontrollen skal endvidere være mere risikobaseret og datadrevet end tidligere.

Vi vil endvidere for hver kontroltype undersøge, om FVST gennemfører det aftalte antal kontroller, og om de planlægger og gennemfører kontrollerne i overensstemmelse med lovgrundlaget, den politiske aftale og FVST's kontrolplaner.

10. På baggrund af data fra FVST forventer vi at kunne foretage analyser af deres risikovurderinger, planlægning og gennemførte kontroller samt at kunne vise udviklingen i antallet af kontroller i undersøgelsesperioden.

Særligt i forbindelse med undersøgelsen af FVST's logbogskontrol – der årligt omfatter forhåndsgodkendelse og returkontrol af ca. 40.000-45.000 log- og returlogbøger – forventer vi bl.a. at anvende dataanalysen til at vurdere, om FVST foretager en hensigtsmæssig forhåndsvalidering og returkontrol af logbøgerne fra grisetransporterne.

11. FVST skal ved logbogskontrollen godkende den planlagte transport af grise til udlandet, men FVST's beføjelser ophører, når transporten passerer den danske grænse. Vi vil undersøge FVST's samarbejde og informationsudveksling, jf. transportforordningen, med andre lande om kontrol med grisetransporter, herunder FVST's anvendelse af informationer fra andre landes kontrolmyndigheder.

Vi vil i undersøgelsen vurdere behovet for en gennemgang af udvalgte logbøger baseret på en stikprøve.

Ad 2. Sanktion og opfølgning

12. Vi vil undersøge, hvordan FVST har anvendt den nye sanktions- og opfølgingsmodel, der fulgte af den politiske aftale fra 2020. Den nye model skal ifølge aftalen bygge på, at FVST i højere grad skal anvende forbud, påbud samt gebyrfinansierede ekstrakontroller og andre virkemidler, som har en umiddelbar, mærkbar konsekvens for virksomhederne. Det fremgår også af aftalen, at der skal være en særlig målrettet indsats over for virksomheder med dårlig regelefterlevelse, som begår gentagne overtrædelser uden at vise tegn på forbedring.

Vi vil undersøge, om FVST har sanktioneret i overensstemmelse med de muligheder, som fremgår af lovgrundlaget, og om de gennemfører opfølgende kontroller af danske og udenlandske virksomheder, der har overtrådt reglerne. Vi vil også undersøge, om FVST eskalerer ved gentagne overtrædelser.

På baggrund af data fra FVST vil vi vise udviklingen i sanktioner i undersøgelsesperioden.

Vi vil i undersøgelsen vurdere, om der er behov for en gennemgang af en stikprøve af sanktions- og opfølgningssager.

Afgrænsning af undersøgelsen

13. Undersøgelsen vil omfatte perioden medio 2020 - medio 2026. FVST implementerede det nye helhedsorienterede kontrolkoncept den 1. oktober 2020. Dataanalysen omfatter derfor kun perioden fra januar 2021, som er det første hele år med konceptet.

Undersøgelsen omhandler alene Fødevareministeriets kontrol og sanktionering af transporter af grise til udlandet. FVST bidrager til tilrettelæggelsen og udførelsen af de fleste af vejkontrollerne, men ansvaret ligger hos politiet. Da vejkontrollernes resultater har betydning for FVST's kontrol og sanktionering, inddrager vi tal for kontroller og sanktioner fra vejkontrollerne. Politiets indsats er dog ikke en del af denne undersøgelse, fordi FVST har det primære ansvar for kontrollen med dyretransporter.

14. Rigsrevisionen skal for god ordens skyld understrege, at der undervejs vil kunne ske ændringer i forhold til det skitserede oplæg.

Birgitte Hansen